

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

*Кафедра менеджменту,
публічного управління та персоналу*

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА**

**Спеціальність «Менеджмент»
Кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «бакалавр»**

**Студентки МЕН-41
Щербівія А.**

(підпис)

**Науковий керівник,
к.е.н., доц. Чикало І.В.**

(підпис)

**Кваліфікаційну роботу допущено до захисту
«__» _____ 2025 року
Зав. кафедри, к.е.н., професор
Шкільняк М.М.**

Прізвище, ініціали (підпис)

Тернопіль – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	16
2.1. Фінансово-економічна характеристика діяльності ПП НВО "Енергоощадні технології".....	16
2.2. Оцінка результативності управління фінансово-економічною діяльністю досліджуваного підприємства на основі показників фінансово-економічного стану	24
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	32
ВИСНОВКИ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	

ВСТУП

У сучасних умовах нестабільного економічного середовища питання управління фінансово-економічною діяльністю підприємства набуває особливого значення, оскільки від здатності підприємства раціонально планувати, контролювати та аналізувати фінансові й економічні процеси залежить його стійкість, прибутковість і довгострокова життєздатність. Фінансово-економічна діяльність є основою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання, оскільки охоплює процеси формування доходів, управління витратами, інвестування, фінансування та забезпечення ліквідності. Недостатній рівень управління в цій сфері може призвести до втрати конкурентних позицій, зниження платоспроможності, а в критичних випадках — до банкрутства. Тому, пошук нових підходів, інструментів та механізмів, які дозволять забезпечити ефективне управління фінансово-економічною діяльністю є на сьогодні актуальним як у теоретичній так і у практичній площинах.

Проблематика управління фінансово-економічною діяльністю підприємства знайшла відображення у дослідженнях вітчизняних та іноземних вчених. Так, теоретичні аспекти фінансово-економічної діяльності підприємства висвітлили у своїх працях О.М. Губарик , , О.О. Рудаченко та В.О. Єсіна; Дж. Ху; М.С. Шашкіна та інші вчені. Проблемні аспекти аналізу фінансово-економічної діяльності підприємств досліджували А. Баррозо, Р. Сангуїно, С. Н. Кашчіна, Давидова, Н. Чебанова, Г. Чміль, В. Проценко; В. Кузь; Н.В. Проскурніна та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних засад та пошук практичних пропозицій

Для досягнення цієї мети визначено такі **завдання дослідження:**

- висвітлити теоретичні засади управління фінансово-економічної діяльності підприємства;
- проаналізувати та оцінити управління фінансово-економічною діяльністю підприємства;

-розробити пропозиції щодо удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

Об'єктом дослідження - процес управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

Предмет дослідження – методи та інструменти управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

При написанні кваліфікаційної роботи застосовано низку **загальнонаукових і спеціальних методів**, зокрема фінансового аналізу, синтезу, кампаративного аналізу, економіко-статистичного аналізу, графічні методи візуалізації результатів.

Практичне значення роботи полягає у практичній можливості застосування рекомендацій у діяльності підприємств для удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах нестабільного економічного середовища, зумовленого військовими діями в країні, посилення конкуренції, зростання витрат та впливу зовнішніх факторів (в першу чергу воєнного стану), забезпечення ефективного управління фінансово-економічною діяльністю підприємства є вкрай важливим завданням менеджменту.

Перед кожним підприємством стоїть завдання вижити у складних умовах, зберегти свою фінансову стійкість, та забезпечити прибутковість, розширення ринкових позицій і довгостроковий розвиток. Основними чинниками забезпечення стабільного функціонування бізнесу на сьогодні є раціональне використання ресурсів, оптимізація витрат, грамотне управління доходами та зобов'язаннями. Водночас, цифровізація економіки, зміна підходів до планування, бюджетування та аналізу ефективності потребує використання сучасних інструментів та технологій управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

Успішне підприємство повинно вміти швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, адаптувати свої фінансові стратегії та використовувати інструменти управлінського обліку для прийняття обґрунтованих рішень. Крім того, в умовах воєнного часу, багато підприємств зіштовхуються з обмеженням доступу до фінансування, зміною логістичних ланцюгів та зменшенням платоспроможного попиту. Це посилює потребу в системному управлінні фінансово-економічними процесами для мінімізації ризиків та збереження конкурентоспроможності.

За цих умов, управління фінансово-економічною діяльністю є не просто функцією фінансового відділу, а стратегічним напрямом, від якого залежить виживання, розвиток та успіх функціонування підприємства в коротко- та довгостроковій перспективі.

Фінансово-економічна діяльність підприємства є основним підґрунтям та сутністю функціонування підприємства.

Дослідження проблематики управління фінансово-економічною діяльністю підприємства потребує розуміння сутності базових дефініцій, які розкривають суть проблеми, таких як: «фінансово-економічна діяльність», «підприємство», «управління фінансово-економічною діяльністю».

Так, розглядаючи термін «фінансово-економічна діяльність» варто відмітити наявність різних наукових підходів щодо розуміння його змісту.

Так, Єпіфанова І.М. розглядає фінансово-економічну діяльність підприємства як «процес, що включає сукупність дій відносно підвищення ефективності функціонування на основі інформації, яка отримана в межах аналізу фінансової звітності суб'єкта господарювання» [6]. Клименко О.В. та Брезіцька А.М. зводять розуміння змісту цієї дефініції до «забезпечення суб'єкта господарювання фінансовими ресурсами та досягнення цілей соціального і економічного розвитку» [7].

Рудаченко О.О. та Єсіна В.О. зміст фінансово-економічної діяльності підприємства зводять до «забезпечення ефективності, посиленні відповідальності керівників за фінансові результати та недопущенні фінансової кризи на мікрорівні» [11].

Дж. Ху розглядає фінансово-економічну діяльність підприємства як «складову економічного середовища та базис управління суб'єкта підприємницької діяльності» [17].

Інші науковці, зокрема М.С. Шашкіна, ототожнюють фінансово-економічну діяльність підприємства з «господарською складовою діяльності підприємства, де фінансова діяльність представлена тільки отриманням певного фінансового результату [13].

Халатур С.М. та Кубасова Є.М. зміст досліджуваної категорії зводять до «забезпечення суб'єктів господарювання коштами (грошми, фінансами)» [12].

Також заслуговує на увагу підхід Давидчука С.М., який трактує зміст фінансово-економічної діяльності підприємства як «сукупність дій керівництва

та працівників, операції з грошовими коштами, конкурентоспроможність та достатній рівень прибутку» [23].

В контексті вивчення сутності категорії «фінансово-економічна діяльність підприємства» доцільно розглянути трактування її змісту з позиції різних управлінських підходів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Зміст фінансово-економічної діяльності підприємства з позиції
управлінських підходів**

№ з/п	Науковий підхід	Зміст визначення
1	Індикативний	Розробка та врахування відповідних зовнішніх і внутрішніх індикаторів фінансової та господарської діяльності
2	Інтеграційний	Оптимізація фінансової та економічної діяльності з врахуванням особливостей функціонування підприємства
3	Комплексний	Дії керівництва та працівників, фінансово-економічна та господарська діяльність підприємства, розвиток національної економіки розглядаються як взаємопов'язаний комплекс зв'язків.
4	Аналітичний	Оптимізація фінансової та економічної діяльності підприємства на основі відібраних інструментів оцінки
5	Процесний	Процес, що базується на врахуванні особливостей функціонування підприємства та направлений на операції з грошима, забезпечення конкурентоспроможності та оптимізації розмірів прибутку.
6	Редукційний	Відбір та використання процедур спрощення операцій з грошима та забезпечення конкурентоспроможності
7	Синергетичний	Розрахунок додаткового ефекту від взаємодії всіх складових фінансової та економічної діяльності підприємства
8	Системний	Фінансово-економічна діяльність підприємства розглядається як система та складова системи підприємства, галузі, регіону і національної економіки.
9	Ситуаційний	Фінансово-економічна діяльність підприємства розглядається як елемент формування криз та антикризового управління на підприємстві
10	Суб'єктний	Фінансово-економічна діяльність підприємства розглядається як сукупність суб'єктів що мають вплив на операції з грошима, забезпечення конкурентоспроможності та оптимізації розмірів прибутку
11	Уніфікований	Фінансово-економічна діяльність підприємства розглядається як сукупність організаційних заходів щодо здійснення операцій з грошима, забезпечення конкурентоспроможності та оптимізації розмірів прибутку
12	Функціональний	Фінансово-економічна діяльність підприємства розглядається як сукупність функцій, що забезпечують операції з грошима, конкурентоспроможність та оптимізацію розмірів прибутку

Примітка. Побудовано на основі [14;18;36].

Важливо зазначити, що у чинному законодавстві зміст категорії «фінансово-економічна діяльність підприємства» не прописаний, натомість у є трактування поняття «господарська діяльність підприємства» (Податковий кодекс України, стаття 14 [9]; Господарський кодекс України, стаття 3 [10]), яка є діяльністю що до « виготовлення та реалізації продукції з метою отримання доходу від реалізації товарів (робіт, послуг) суб'єктами підприємництва» [9].

Узагальнюючи наведені трактування сутність фінансово-економічної діяльності підприємства розглядатимемо як цілеспрямоване управління фінансовими ресурсами та економічними процесами з метою стабільної роботи, забезпечення прибутковості, розвитку та підвищення рівня його конкурентоспроможності. Тобто, по суті фінансово-економічна діяльність є сукупністю господарських процесів, що здійснюються на підприємстві, та результати їх діяльності. Така діяльність в нашій країні регламентується нормативно-правовими актами, зокрема Конституцією України, Господарським Кодексом України, Цивільним Кодексом України, Податковим Кодексом України, Законом України «Про підприємства в Україні» та ін.

Виходячи із змісту категорії «фінансово-економічна діяльність підприємства» впливає мета такої діяльності, що полягає в отриманні прибутку підприємства, його розвитку та конкурентоспроможності. Відповідно, досягнення мети потребує реалізації низки завдань, які можна звести до наступних позицій фінансово-економічної діяльності підприємств:

1. «Оцінка потреб у фінансових ресурсах для забезпечення діяльності.
2. Визначення джерел залучення фінансових ресурсів для фінансування діяльності» [13].
3. Оцінка та оптимізація фінансування за джерелами надходження.
4. Аналіз та оптимізація напрямів вкладення грошових коштів у різні види діяльності підприємства.
5. Пошук напрямів економії фінансових ресурсів за різними видами діяльності підприємства.
6. Оцінка витрат ресурсів в межах економічної діяльності.
7. «Забезпечення ефективного виробництва товарів (робіт, послуг) з найменшими витратами ресурсів в межах забезпечення (підтримання, підвищення) конкурентоспроможності підприємства та окремих його товарів (робіт, послуг)» для задоволення потреб споживачів [19].
8. Забезпечення стратегічного, тактичного та операційного планування процесів фінансування діяльності підприємства.

9. «Ефективне управління процесами фінансування та виробництва (реалізації) товарів (робіт, послуг)» [24].

Управління фінансово-економічною діяльністю підприємства включає комплекс дій щодо:

- по-перше, формування та використання фінансових ресурсів – підприємство акумулює власні, залучені й позикові кошти та ефективно їх розподіляє між різними напрямками діяльності: виробництвом, інвестиціями, розвитком, виплатою заробітної плати тощо;

- по-друге, планування та аналіз фінансових показників – здійснюється стратегічне й оперативне фінансове планування, контроль за виконанням бюджетів, аналіз прибутковості, рентабельності, ліквідності, платоспроможності та інших фінансових показників;

- по-третє, управління витратами та доходами – підприємство оптимізує свої витрати з метою досягнення максимальної ефективності, формує конкурентну цінову політику та працює над зростанням доходів;

- по-четверте, інвестиційну діяльність, що передбачає вибір доцільних напрямів капіталовкладень, оцінку ризиків і очікуваної віддачі, управління інвестиційними проєктами;

- по-п'яте, забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки – підтримання оптимальної структури активів і зобов'язань, своєчасне виконання фінансових зобов'язань, уникнення загроз банкрутства чи фінансових втрат;

- по-шосте, взаємодія з фінансовим середовищем – включає відносини з банками, державними органами, постачальниками, споживачами, інвесторами, податковими службами тощо.

За своїм змістом управління фінансово-економічною діяльністю підприємства є важливим інструментом управління його ресурсами, результатами та стійкістю. Саме управління фінансово-економічною діяльністю детермінує здатність підприємства розвиватися, адаптуватися до вимог

ринкового середовища, забезпечувати прибутковість і виконувати свої зобов'язання перед партнерами, працівниками та державою.

В контексті вказаного важливо розглянути функції управління фінансово-економічною діяльністю підприємства. «Функції управління фінансово-економічною діяльністю підприємства — це основні напрямки управлінської роботи, які забезпечують ефективне використання ресурсів, досягнення фінансових цілей і стабільний розвиток підприємства» [28]. Відповідно до функціонального підходу серед функцій можна виокремити «планування, організація, аналіз, контроль та мотивація» [34].

Так, функція планування фінансово-економічної діяльності передбачає визначення фінансових і економічних цілей, складання бюджетів, прогнозування доходів, витрат, прибутків. Планування допомагає формувати стратегію розвитку підприємства та підготуватися до можливих ризиків.

Організація фінансово-економічної діяльності підприємства забезпечує формування фінансової структури підприємства, розподіл обов'язків між підрозділами та персоналом, впровадження систем управлінського обліку та контролю.

Функція аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства спрямована на оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства: прибутковості, рентабельності, платоспроможності, ліквідності тощо. Дозволяє виявляти слабкі місця та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Контроль фінансово-економічної діяльності підприємства включає постійний моніторинг за виконанням фінансових планів, бюджетів, витрат. Контроль запобігає неефективному використанню ресурсів і сприяє дотриманню фінансової дисципліни.

Регулювання (коригування) фінансово-економічної діяльності підприємства спрямоване на своєчасне внесення змін до фінансових планів або управлінських рішень у відповідь на внутрішні або зовнішні зміни (наприклад, зміна попиту, інфляція, податкові зміни).

Мотивація передбачає створення системи стимулів (матеріальних і нематеріальних) для працівників, яка сприяє підвищенню ефективності роботи й досягненню фінансових результатів підприємства (рис.1.1).

Рис. 1.1 Функції управління фінансово-економічною діяльністю підприємства

Примітка. Побудовано автором.

Ці функції (див. рис.1.1) взаємопов'язані та формують цілісну систему управління фінансами підприємства, спрямовану на досягнення стабільного прибутку, зростання вартості бізнесу та економічної безпеки.

В процесі управління фінансово-економічною діяльністю важливо врахувати фактори, які впливають на неї. На фінансово-економічну діяльність підприємства впливає як стан внутрішнього (мікросередовища), так і

зовнішнього (макросередовища) та безпосереднього (мезосередовища) середовища, в якому воно перебуває.

Так, зовнішнє середовище підприємства охоплює «сукупність елементів, що не входять до складу підприємства, але впливають на нього через виконання певних дій» [41]. До факторів цієї групи, які здійснюють вплив на фінансово-економічну діяльність, належать: «політичні; економічні; соціальні фактори; екологічні фактори; технологічні фактори; міжнародне середовище» [44].

Зовнішнє середовище прямого впливу (так зване мезосередовище) також має значення, оскільки воно впливає на умови, в яких здійснюється фінансово-економічна діяльність підприємства. «До таких факторів належать: ринок праці, постачальники, конкуренти, споживачі, посередники та контактні групи» [26].

Держава також відіграє важливу роль у регулюванні економічної діяльності підприємств. Згідно з положеннями Закону України «Про засади державної регуляторної політики» [24], регуляторна політика держави має на меті «вдосконалити правове середовище господарської діяльності, зменшити надмірне втручання державних органів, запобігти прийняттю неефективних нормативних рішень та усунути бар'єри для розвитку бізнесу. Основними інструментами державного впливу є: державне замовлення, ліцензування, патентування, сертифікація, стандартизація, регулювання тарифів і цін, а також надання пільг, дотацій, компенсацій, субсидій та інвестиційної підтримки» [24].

Внутрішнє середовище підприємства є складовою загального середовища, яка постійно та безпосередньо впливає на його діяльність і функціонує всередині самої організації. Воно формується специфікою фінансово-економічної діяльності підприємства та його поточним фінансовим становищем. До ключових елементів внутрішнього середовища належать: досвід роботи на ринку, політика у сферах маркетингу, інновацій, фінансів, енергоефективності, а також стан активів, рівень заробітної плати та кваліфікація працівників. Узагальнено фактори впливу на фінансово-економічну діяльність підприємства можна представити наступним чином (рис.1.2.)

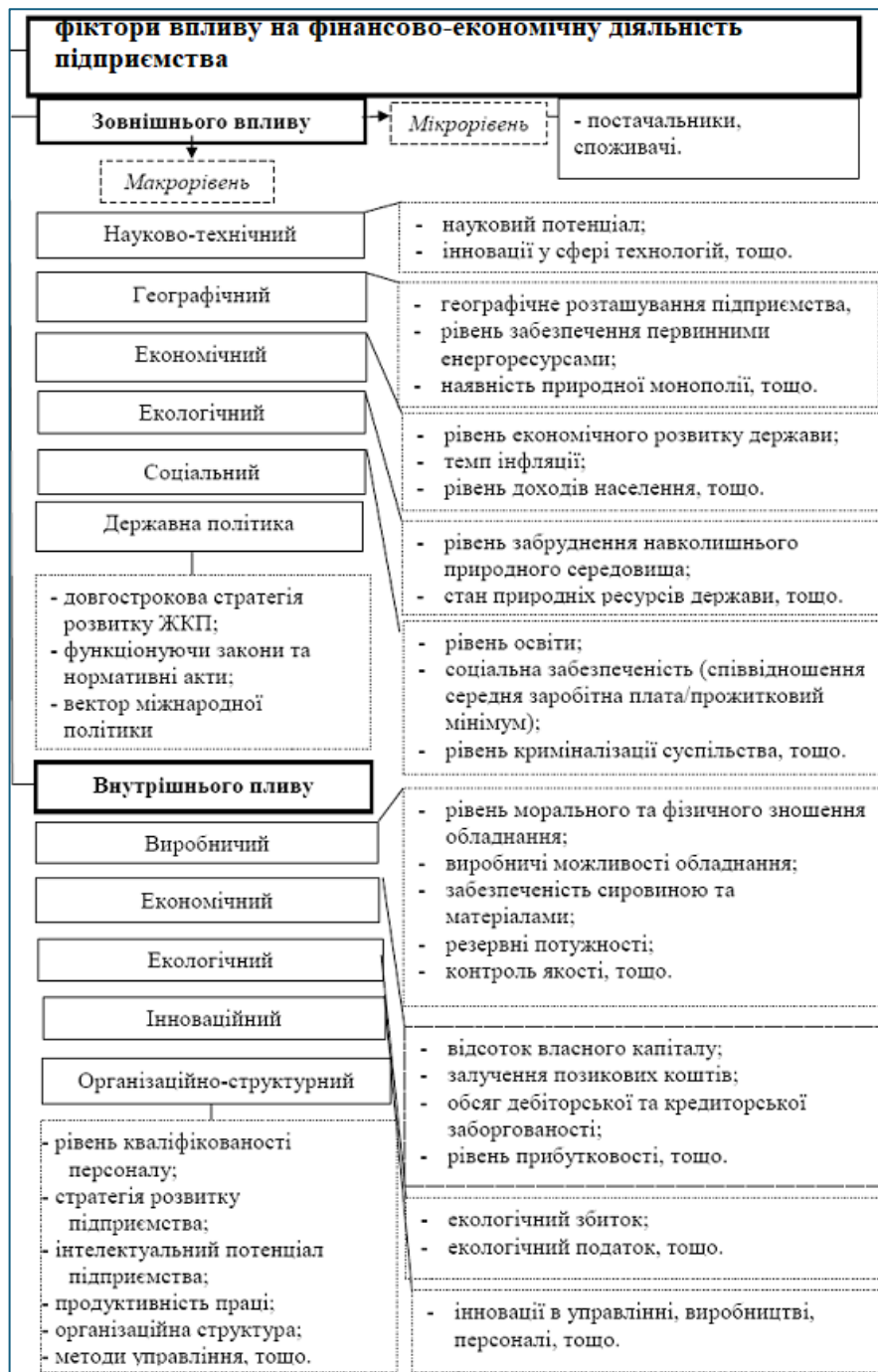

Рис.1.2. Фактори впливу на фінансово-економічну діяльність підприємства

Примітка. Побудовано на основі [2:14;41].

Таким чином, управління фінансово-економічною діяльністю підприємства, що передбачає планування, організацію, контроль та аналіз процесів, пов'язаних із використанням фінансових ресурсів та досягненням економічної ефективності здійснюється з метою забезпечення стабільності, прибутковості та конкурентоспроможності підприємства. Ефективне управління

передбачає прийняття обґрунтованих фінансових рішень, оптимізацію витрат, підвищення продуктивності та адаптацію до змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансово-економічна характеристика діяльності ПП НВО "Енергоощадні технології"

Невід’ємною складовою дослідження проблематики управління фінансово-економічною діяльністю підприємства виступає аналіз та оцінка управління фінансово-економічною діяльністю.

Фінансово-економічна характеристика підприємства є узагальненим описом його фінансового стану, економічної діяльності та ефективності функціонування. Вона дозволяє оцінити рівень прибутковості, платоспроможності, фінансової стабільності, а також виявити сильні та слабкі сторони підприємства. Фінансово-економічна характеристика підприємства є важливою як для внутрішнього управління, так і для зовнішніх користувачів — інвесторів, кредиторів, партнерів, контролюючих органів. Також її проведення дозволяє оцінити стан фінансово-економічної діяльності підприємства.

Основними елементами фінансово-економічної характеристики підприємства є:

- по-перше, загальна інформація про нього (назва підприємства, форма власності, організаційно-правова форма; галузь діяльності, місцезнаходження, розмір підприємства; основні види продукції або послуг);
- по-друге, характеристика ресурсного потенціалу (наявність і структура основних фондів; трудові ресурси (кількість працівників, рівень кваліфікації); матеріально-технічна база);
- по-третє, аналіз виробничої діяльності (обсяги виробництва; використання виробничих потужностей; динаміка продуктивності праці;
- по-четверте, фінансовий стан підприємства (аналіз доходів і витрат; рентабельність діяльності; платоспроможність і ліквідність; коефіцієнти фінансової стійкості; стан дебіторської та кредиторської заборгованості).

Об'єктом для проведення аналізу є Приватне підприємство "Науково-виробниче об'єднання "Енергоощадні технології" (ПП НВО "Енергоощадні технології").

Підприємство функціонує на основі статуту.

За даними «Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР), код ЄДРПОУ підприємства — 35308407» [40].

Це підприємство засноване 29.08.2007.

Обсяг статутного капіталу складає 1 млн 600 тис.грн. Засновником підприємства є Фурик Катерина Іванівна. ПП НВО "Енергоощадні технології" є платником єдиного податку.

Аналіз діяльності досліджуваного підприємства за наступним алгоритмом:

1. Збір первинної інформації:
 - фінансова звітність (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів);
 - дані бухгалтерського та управлінського обліку;
 - статистичні та аналітичні матеріали.
2. Розрахунок ключових показників:
 - використання фінансових коефіцієнтів: ліквідності, рентабельності, оборотності, фінансової стійкості;
 - порівняльний аналіз динаміки за кілька періодів.
3. Порівняння з галузевими стандартами:
 - виявлення відхилень і тенденцій;
 - порівняння з аналогічними підприємствами.
4. Формування висновків і рекомендацій:
 - визначення рівня ефективності діяльності;
 - виявлення проблемних зон та резервів зростання;
 - пропозиції щодо покращення фінансово-економічного стану.

Основними видами діяльності досліджуваного підприємства є наступні: «оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин, розведення свиней, виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки, оброблення та видалення безпечних відходів, оптова торгівля хімічними продуктами, вантажний автомобільний транспорт, складське господарство, надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, консультування з питань комерційної діяльності й керування, дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук, надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів, надання в оренду вантажних автомобілів» [40] (рис.2.1).

Рис.2.1. Види діяльності ПП НВО "Енергоощадні технології"

Примітка. Наведено за [40].

Таким чином, діяльність досліджуваного підприємства є доволі різноплановою.

Діяльність підприємства у 2024р. забезпечувало 115 працівників, що на 2 штатні одиниці менше ніж у 2023р.(рис.2.2).

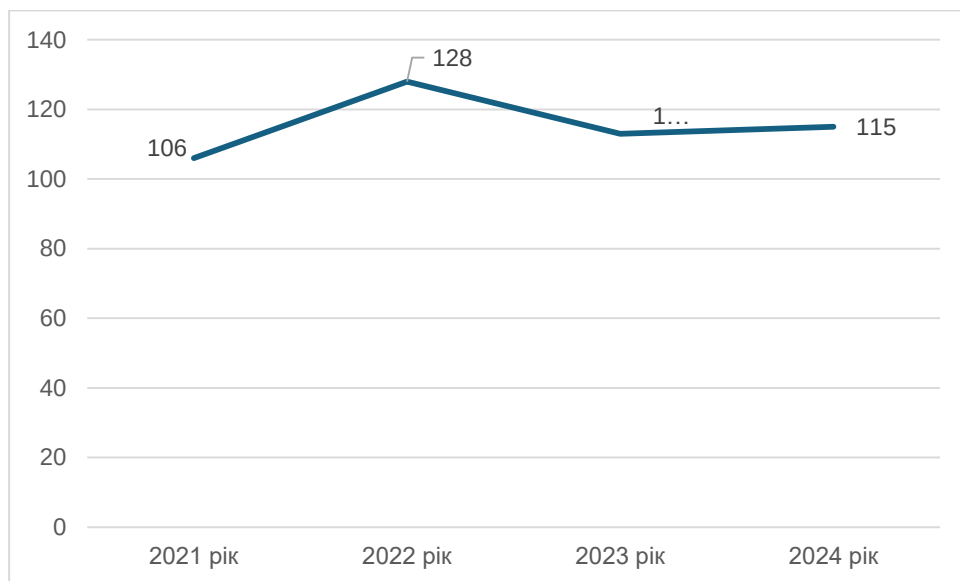

Рис.2.2. Чисельність працівників ПП НВО "Енергоощадні технології" у динаміці 2021-2024рр.

Примітка. Побудовано на основі даних [40].

Аналіз діяльності проведемо на основі таких показників, як дохід, чистий прибуток, активи підприємства, гроші та їх еквіваленти, довгострокові та поточні зобов'язання та власний капітал. Аналізуючи фінансово-економічні показники діяльності досліджуваного підприємства у динаміці 2020-2024рр. (табл.2.2) можна зробити певні висновки.

Таблиця 2.2

Фінансово-економічні показники ПП НВО "Енергоощадні технології" у динаміці 2020-2024рр.

№ з/п	Показник	Значення показника за роками				
		2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р
1	Дохід (тис грн)	557 005	1 174 811	691 178	704 705	1 325 557
2	Чистий прибуток (тис грн)	5 926	16 522	14 990	3 060	16 836
3	Активи (тис грн)	62 398	94 375	169 707	147 468	134 837
4	Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	4 003	5 819	3 592	8 158	11 754
5	Довгострокові зобов'язання (тис грн)	1 023	5 456	23 613	7 860	23 894
6	Поточні зобов'язання (тис грн)	11 276	26 868	69 694	60 153	34 113
7	Власний капітал (тис грн)	50 099	62 051	76 400	79 455	76 830

Примітка. Наведено на основі [40].

Аналізуючи показники доходу підприємства у динаміці варто відмітити тенденції щодо нерівномірної його зміни. Так, у 2021 році відбулося суттєве зростання доходу з 557 005 тис. грн до 1 174 811 тис. грн (+111%) відносно попереднього року. Однак, у 2022–2023 роках спостерігалось падіння доходу з огляду на повномасштабну війну в країні, і відповідно доходи знизилися до 691 178 тис. грн, а потім незначно зросли до 704 705 тис. грн. У 2024 році дохід знову різко зріс до 1 325 557 тис. грн, що свідчить про активізацію діяльності підприємства. Загалом тенденція в цілому є позитивною, хоча є коливання, пов'язані з ринковою кон'юнктурою чи внутрішніми управлінськими рішеннями детермінованими війною.

Іншим показником, що характеризує результативність підприємства є чистий прибуток, тобто показник, який є «кінцевим фінансовим результатом діяльності підприємства після вирахування всіх витрат, податків та інших обов'язкових платежів, що є частиною балансового прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків і інших відрахувань» [19].

Аналізуючи значення цього показника у динаміці зазначимо, що найвище значення показника чистого прибутку зафіксовано у 2024 році — 16 836 тис. грн. У 2023 році він різко знизився до 3 060 тис. грн, що може свідчити про збільшення витрат або зменшення рентабельності. Незважаючи на зростання доходу у 2021, у 2022 році прибуток зменшився порівняно з 2021. Це є свідченням того, що прибутковість не має стабільної динаміки, що свідчить про проблеми з витратами або нестабільність зовнішнього середовища.

Щодо майнових прав та ресурсів, якими підприємство володіє або контролює, і які використовуються для отримання економічної вигоди, тобто активів підприємства, то активи ПП НВО "Енергоощадні технології" зросли з 62 398 тис. грн у 2020 до 169 707 тис. грн у 2022, але потім знизилися до 134 837 тис. грн у 2024. Причинами таких змін може бути продаж або знецінення активів, або ж перерозподіл ресурсів. Загалом, після активного нарощування ресурсної бази у 2020–2022 роках, спостерігається тенденція до скорочення.

В сучасних умовах підприємствам важливо мати можливість швидко та легко конвертувати активи на гроші, щоб забезпечити виконання своїх зобов'язань. На сьогодні, гроші та їх еквіваленти є найліквіднішими активами, оскільки вони вже є в готівковій формі або можуть бути швидко отримані. Щодо ліквідності ПП НВО "Енергоощадні технології" слід відмітити, що найнижчий рівень грошових коштів був у 2022 році — 3 592 тис. грн, після чого відбулося зростання до 11 754 тис. грн у 2024 році. Це вказує на покращення ліквідності та фінансової гнучкості підприємства. Тож, відмітимо позитивну динаміку, проявом якої є те, що підприємство має більше вільних ресурсів для покриття короткострокових потреб.

В рамках даного дослідження важливо проаналізувати і зобов'язання підприємства. Довгострокові та поточні зобов'язання – «це два види зобов'язань, які використовуються в бухгалтерському обліку для класифікації боргових зобов'язань підприємства. Поточні зобов'язання погашаються протягом одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує рік), тоді як довгострокові зобов'язання погашаються протягом більш ніж одного року» [8].

Довгострокові зобов'язання зросли з 1 023 тис. грн у 2020р до 23 894 тис. грн у 2024р. Поточні зобов'язання значно зросли до 69 694 тис. грн (2022), але потім зменшилися до 34 113 тис. грн (2024). З вказаного можна зробити висновок, що у 2022 році підприємство мало високе боргове навантаження. У 2024 році зобов'язання скоротилися, але довгострокові кредити зросли — можливо, для фінансування інвестиційних проєктів.

Іншим важливим показником, що характеризує фінансово-економічний стан підприємства є власний капітал, тобто «сума власних коштів підприємства, що належать йому на правах власності та використовуються для фінансування його діяльності. Він включає внески засновників, прибуток, який залишився в розпорядженні підприємства, а також інші джерела, що не є борговими зобов'язаннями» [9]. Власний капітал ПП НВО "Енергоощадні технології" зростав до 2023 року, після чого незначно знизився у 2024 до 76 830 тис. грн. При цьому зазначимо, що у структурі капіталу підприємства переважає зареєстрований (пайовий) капітал - 1 600 тис.грн. та нерозподілений прибуток (непокритий збиток)- 78109 тис.грн. Це свідчить про зменшення накопиченого прибутку або можливі збитки у попередньому періоді.

Аналіз операційних витрат підприємства за 2024 р. наведено на рис.2.3.

Рис. 2.3. Структура операційних витрат ПП НВО "Енергоощадні технології" у 2024р.

Примітка. Побудовано за даними фінансової звітності підприємства.

Так, аналізуючи структуру операційних витрат ПП НВО "Енергоощадні технології" зазначимо, що 28% всіх операційних витрат це витрати на оплату праці, 18% - матеріальні витрати, 11% - амортизаційні відрахування, 6% - відрахування на соціальні заходи, 37% – інші операційні витрати.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу можна зробити висновки про те, що ПП НВО "Енергоощадні технології" демонструє нестабільну, але в цілому позитивну динаміку фінансового розвитку. Спостерігаються значні коливання у прибутковості, але ліквідність і ефективність капіталу покращуються. Для забезпечення стійкого зростання доцільно в першу чергу посилити контроль за витратами, стабілізувати прибутковість, зменшити залежність від короткострокових зобов'язань та інвестувати й диверсифікувати ринок.

2.1. Оцінка результативності управління фінансово-економічною діяльністю досліджуваного підприємства на основі показників фінансово-економічного стану

Оцінка показників фінансово-економічної діяльності підприємства передбачає аналіз ключових фінансових та економічних індикаторів, який дозволяє оцінити ефективність, стабільність і прибутковість функціонування підприємства. Вона є важливою частиною фінансового менеджменту, а також слугує основою для ухвалення управлінських рішень, стратегічного планування та залучення інвестицій.

Оцінку показників фінансово-господарської діяльності з позиції оцінювання ефективності управління підприємством проведемо з метою:

- виявлення сильних і слабких сторін підприємства; визначення ефективності використання ресурсів;
- аналізу прибутковості, платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості;
- оцінювання динаміки розвитку підприємства в часі;
- формування висновків щодо загального фінансового стану та перспектив розвитку.

Оцінювання проведемо на основі таких показників, як:

1. Показники ліквідності, які визначають здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання, до них належать:

«коефіцієнт поточної ліквідності — показує загальний рівень покриття поточних зобов'язань активами.

-коефіцієнт швидкої ліквідності — враховує лише найбільш ліквідні активи.

-коефіцієнт абсолютної ліквідності — співвідношення грошових коштів до поточних зобов'язань» [38].

2. Показники фінансової стійкості, які оцінюють структуру капіталу та залежність від зовнішніх джерел фінансування:

- «коефіцієнт автономії (капіталізації) — частка власного капіталу в загальній сумі активів.
- коефіцієнт заборгованості — співвідношення позикового капіталу до власного» [11].

3. Показники рентабельності, які відображають прибутковість діяльності підприємства:

- «рентабельність активів (ROA) — ефективність використання всіх активів.
- рентабельність власного капіталу (ROE) — прибутковість для власників.
- чиста маржа — частка чистого прибутку у доходах» [2].

4. Показники ділової активності, що дозволяють проаналізувати ефективність управління ресурсами, а саме:

- «коефіцієнти обігу дебіторської та кредиторської заборгованості;
- оборотність запасів;
- оборотність активів загалом» [15].

Методичні підходи до оцінювання перелічених показників наведено в табл.2.3.

Таблиця 2.3

Методичні підходи до оцінювання фінансових показників

№з/п	Показники	Методика розрахунку
1	Показники ліквідності	
1.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$ГК/ПЗ=1165(\Phi 1)/1695(\Phi 1)$ рядок 1160+1165/ рядок 1695
1.2	Коефіцієнт критичної ліквідності	$(ОА-Запаси)/ПЗ=$ $(1195(\Phi 1)-1100(\Phi 1)/1695(\Phi 1))$
1.3	Коефіцієнт покриття, (загальної ліквідності)	$ОА/ПА=1195(\Phi 1)/1695(\Phi 1)$
2.	Показники фінансової стійкості	
2.1	Коефіцієнт фінансової незалежності	$(ВК/А=1495(\Phi 1)/1300(\Phi 1))$
2.2	Коефіцієнт загальної заборгованості (або фін. залежності)	$(ПК/А=(А-ВК)/А=(1300(\Phi 1)-$ $1495(\Phi 1))/1300(\Phi 1))$
2.3	Коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань	$(ДЗ/ВК=1595(\Phi 1)/1495(\Phi 1))$
2.4	Коефіцієнт маневреності капіталу (левериджу)	$(ОА/ВК=1195(\Phi 1)/1495(\Phi 1))$
3	Показники ділової активності	
3.1	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$(ЧД/(ДЗпоч.+ДЗкін.)/2=2000(\Phi 2)/(1125п.$ $(\Phi 1)+1125к.(\Phi 1))/2$
3.2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$(СРП/(КЗп.+КЗк.)/2=2050(\Phi 2)/(1615(\Phi 1)+$ $1615к.(\Phi 1)/2)$
4	Показники, які використовують для визначення імовірного банкрутства на підприємстві	
4.1	Коефіцієнт поточної платоспроможності	$L_n=(Дф+Кф+Іф+Гк)-ПЗ$ $=(1030(\Phi 1)+1160(\Phi 1)+1035(\Phi 1)+1165(\Phi 1))-1695(\Phi 1)$
4.2	Коефіцієнт покриття	$ОА/ПЗ=1195(\Phi 1)/1695(\Phi 1)$
4.3	Коефіцієнт забезпечення власними коштами	$(ВК-НА)/ОА=(1495(\Phi 1)-$ $1095(\Phi 1))/1195(\Phi 1)$

Примітка: наведено за [32-34].

Оцінку фінансових показників ПП НВО "Енергоощадні технології" проведемо за наступним алгоритмом:

1. Збір фінансової інформації, що міститься у балансах, звітах про фінансові результати, аналітичних записках.
2. Розрахунок ключових коефіцієнтів за поточний та попередні роки.
3. Порівняння з нормативами та попередніми періодами для виявлення динаміки.

4. Інтерпретація результатів, а саме визначення проблем, сильних сторін та перспектив.
5. Формування висновків і рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства.

Розрахунок коефіцієнтів поточної ліквідності досліджуваного підприємства дозволяє зробити висновки про здатність підприємства покривати поточні зобов'язання, оскільки розрахункові значення коефіцієнтів перевищує 1. Найкраща позиція — у 2020 та 2024 роках.

Таблиця 2.4

Коефіцієнти ліквідності ПП НВО "Енергоощадні технології" у динаміці 2020-2024рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Тлумачення
Поточна ліквідність	3.47	2.09	1.80	1.64	2.50	Усі значення > 1 , що свідчить про здатність покривати поточні зобов'язання. Найкраща позиція — у 2020 та 2024 роках.
Швидка ліквідність	2.06	1.74	1.57	1.40	1.50	Досить стабільний рівень. У 2023–2024 роках — незначне зниження, але залишився вище нормативного значення (1.0).
Абсолютна ліквідність	0.35	0.22	0.05	0.14	0.34	У 2022 — критично низька, що свідчить про відсутність готівкових ресурсів. У 2024 — майже повернулась до рівня 2020 року.

Також для досліджуваного підприємства характерним є доволі стабільний рівень швидкої ліквідності. У 2023–2024 роках спостерігалось незначне зниження, проте залишився вище нормативного значення (1.0).

Також варто відмітити критично низький рівень абсолютної ліквідності, що свідчить про відсутність готівкових ресурсів у 2022. Водночас у 2024 — майже повернулась до рівня 2020 року.

Вказане дозволяє зробити висновки про те, що ліквідність у 2022–2023 роках була зниженою, але в 2024 ситуація покращилася. Це означає підвищення платоспроможності підприємства.

Аналітичний розрахунок коефіцієнта автономії певні позитивні тенденції протягом останніх років (рис.2.3)

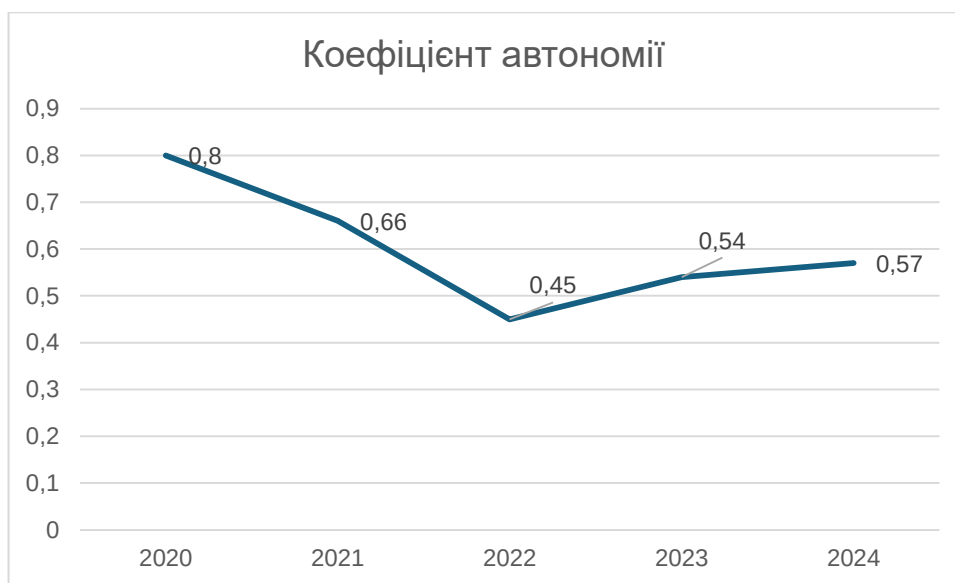

Рис.2.3. Значення коефіцієнта автономії ПП НВО "Енергоощадні технології" у динаміці 2020-2024рр.

Примітка. Розраховано та побудовано за результатами фінансової звітності підприємства.

Так у 2020р. спостерігалась висока автономія — підприємство фінансується переважно за рахунок власних коштів, тоді як у 2021-2022рр. відбулось зниження цього показника що свідчить про зростання залежності від позикових коштів. Протягом 2023-2024 рр. відбулось помірне відновлення фінансової стабільності та почалось оздоровлення структури капіталу.

Розрахунок рентабельності активів та власного капіталу ПП НВО "Енергоощадні технології" у (рис.2.4) свідчать про те, що підприємство поступово повертає ефективне управління ресурсами.

У 2020р. спостерігалась помірна ефективність використання активів. Найвища ефективність — активи добре працювали на прибуток у 2021р. Протягом 2022- 2023рр. малий дохід від використання активів. У 2024р. - відновлення ефективності.

У 2020р. спостерігалась помірна прибутковість інвестицій власників. У 2021р.-висока ефективність, тоді як у 2023р. значення цього показника було критично низьке — майже відсутній прибуток. 2024р. - У 2020р. спостерігалась помірна ефективність використання активів. Найвища ефективність — активи добре працювали на прибуток у 2021р. Протягом 2022- 2023рр. малий дохід від використання активів. У 2024р. - відновлення ефективності до стабільного рівня. Загалом, ROE повторює динаміку прибутковості, підтверджуючи кризу у 2023 та відновлення у 2024

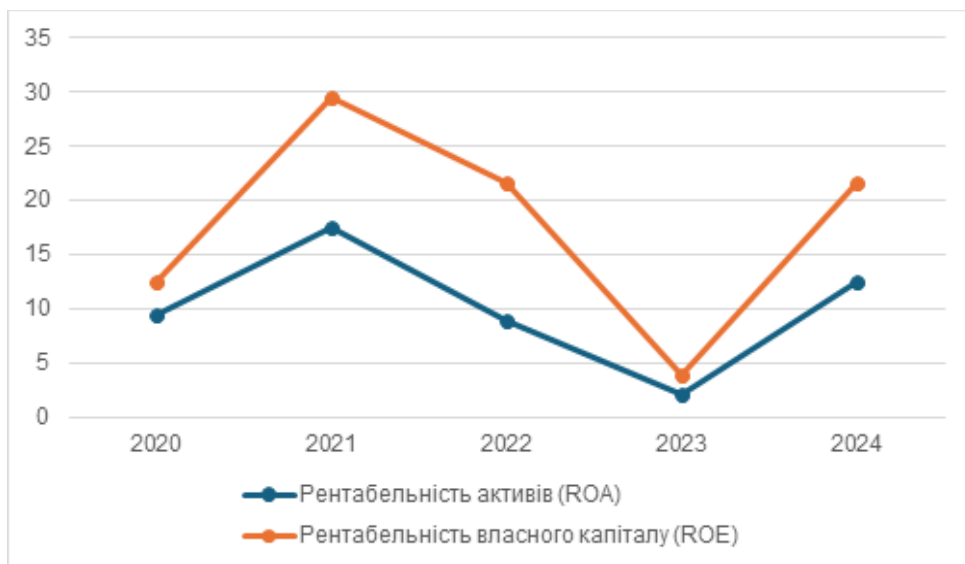

Рис.2.3. Рентабельність активів і власного капіталу ПП НВО "Енергоощадні технології" у динаміці 2020-2024рр.

Примітка. Розраховано автором на основі показників фінансової звітності.

У 2020-2021 рр. -Низький прибуток з кожної гривні доходу. Найвищий рівень прибутковості з виручки у 2022. Прибутковість майже відсутня протягом

2023. Відновлення, але не до попереднього рівня у 2024р У 2023 році підприємство працювало майже «в нуль», але в 2024 — частково відновило маржу (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Фінансові індикатори ПП НВО "Енергоощадні технології" у динаміці 2020-2024рр.

Показник	Значення показника за роками				
	2020	2021	2022	2023	2024
Чиста маржа	0.01	0.01	0.02	0.00	0.01
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	2.15	1.62	1.72	1.62	1.55
Коефіцієнт заборгованості	0.18	0.28	0.41	0.41	0.25

Примітка. Розраховано автором на основі показників фінансової звітності.

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що ПП НВО "Енергоощадні технології" має стійку інвестиційну базу — необоротні активи добре забезпечені власними коштами свідченням чого слугують розрахункові значення коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом. У 2020р. Надійна структура фінансування: капітал покриває основні засоби. 2021-2024рр. незначне зниження, але показник залишається прийнятним

Підприємство зменшує залежність від кредиторів, підвищуючи фінансову стійкість. Значення коефіцієнта заборгованості характеризує низький рівень фінансового ризику у 2020р., зростання навантаження через залучення позик у 2021-2022рр., та зменшення боргового навантаження — 2023-2024рр.

Фінансово-економічний стан підприємства за останні 5 років зазнавав коливань, однак у 2024 році спостерігається:

- покращення ліквідності;

- відновлення прибутковості (ROA, ROE);
- зменшення боргового навантаження;
- відносно стабільна структура фінансування.

На перспективу підприємству доцільно підтримувати позитивну динаміку ліквідності та рентабельності;

- уникати надмірної залежності від позикових коштів;
- посилити контроль за витратами для стабілізації маржі;
- розробити довгострокову фінансову стратегію з акцентом на ефективність активів.

Оцінка показників фінансово-господарської діяльності дозволяє:

- по-перше, вчасно виявити проблеми у фінансах і діяльності підприємства;
- по-друге, обґрунтовано планувати бюджет, інвестиції та розвиток;
- по-третє, покращити управлінські рішення;
- по-четверте, підвищити фінансову прозорість для зовнішніх зацікавлених сторін (інвесторів, банків, державних органів).

Також результати оцінювання можуть слугувати інформаційною базою для прийняття фінансових рішень та відповідно підтримувати стабільність підприємства в умовах ринкової конкуренції.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення ефективного функціонування підприємства значною мірою детермінується результатами управління його фінансово-економічною діяльністю. З огляду на це важливим є пошук напрямів удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю підприємства.

Одним із напрямів удосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства вбачаємо підвищення його фінансової стійкості. В цьому контексті слід зауважити, що у сучасних умовах ринкової економіки фінансова стійкість підприємства виступає ключовим чинником його виживання, стабільного функціонування та подальшого розвитку. «Вона характеризує рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, що дає змогу ефективно управляти грошовими потоками, підтримувати безперервність виробничого процесу, реалізовувати продукцію, а також фінансувати оновлення та розширення діяльності. Фінансово стабільні та платоспроможні підприємства мають конкурентні переваги — вони легше залучають кредити та інвестиції, мають більшу довіру з боку постачальників і можуть обирати кваліфікованих фахівців» [5].

Зазначимо, що формування фінансової стійкості є результатом постійної господарської діяльності і є базисом загальної стабільності підприємства. Вона визначається ефективною структурою активів та джерел їх фінансування, що формується під впливом як внутрішні, так і зовнішні чинники, включаючи і стан економічної системи в умовах війни та здатність підприємства реагувати на зміни в середовищі. Суттєво впливає на забезпечення фінансової стійкості специфіка діяльності підприємства та рівень його конкурентоспроможності на ринку. Крім того, важливим аспектом фінансової стійкості є інвестиційна привабливість підприємства.

Зниження фінансової стабільності підприємства веде до погіршення його платоспроможності та може спричинити економічну неспроможність, що негативно впливає не лише на діяльність самого підприємства, а й на розвиток галузі в цілому на регіональному рівні. У зв'язку з цим, ефективне управління фінансовою стійкістю набуває ключового значення в системі загального менеджменту, виступаючи запорукою стабільності та життєздатності бізнесу в умовах нестабільної економіки.

Фінансова стійкість тісно пов'язана з ефективним розпорядженням фінансовими ресурсами й правильним підходом до їх формування. Вона забезпечується збалансованим співвідношенням між власними й позиковими коштами, раціональною структурою активів та відповідністю між майновими ресурсами підприємства і джерелами їх фінансування.

Система управління фінансовою стійкістю є невід'ємною частиною загальної управлінської моделі підприємства та орієнтована на регулювання основних чинників, що впливають на його ефективність. У сучасних умовах ця система потребує певного удосконалення на основі врахування тих викликів і загроз, які зумовлює війна в країні.

Систему управління фінансовою стійкістю розглядатимемо як комплекс інструментів, методів і підходів, спрямованих на вдосконалення бізнес-процесів, збереження фінансової рівноваги та формування довгострокової стратегії розвитку підприємства.

Відповідно, механізм управління фінансовою стійкістю підприємства охоплює різні складові елементи, такі як:

- елементи управління фінансовою стійкістю, що включає фінансові методи, ринковий механізм, правове регулювання, нормативне забезпечення, інформаційне забезпечення;
- цілі механізму управління, серед яких можна виокремити зростання прибутку, недопущення банкрутства і великих фінансових невдач, закріплення підприємства на певному ринку, підвищення добробуту працівників та керівництва;

- аналіз політики управління підприємством, зокрема управління активами, управління капіталом, управління грошовими потоками, управління витратами та продажами, управління фінансовими ризиками;
- методи та інструменти управління фінансовою стійкістю, а саме загальноекономічні, прогнозно-аналітичні, спеціальні;
- результати управління фінансовою стійкістю, якими можуть бути оптимізація діяльності, підвищення конкурентоспроможності, розробка фінансової стратегії, скорочення витрат, підвищення прибутку.

Схематично представити механізм управління фінансовою стійкістю підприємства можна наступним чином рис.3.1

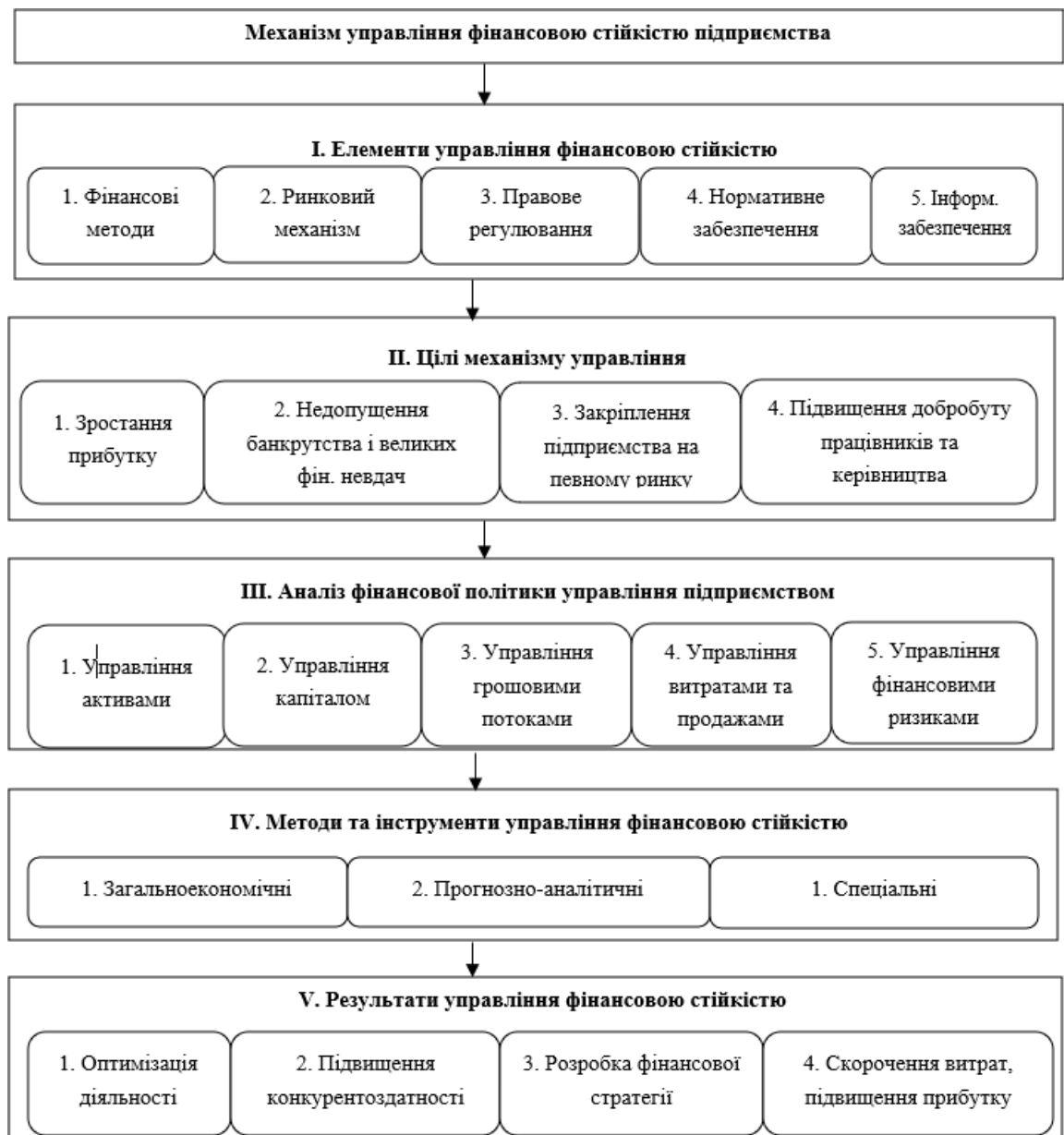

Рис.3. 1. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства

В рамках управління фінансовою стійкістю підприємства як складового елемента удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю потрібно виокремити напрями, які дозволять покращити ситуацію у цій сфері.

Вони мають охоплювати комплекс дій щодо удосконалення як короткострокових, так і довгострокових фінансових стратегій. Це, у свою чергу, впливає на формування ефективної фінансової політики, орієнтованої на забезпечення стабільності, підвищення конкурентоспроможності та привабливості бізнесу для інвесторів і партнерів.

Для зміцнення фінансової стійкості досліджуваного підприємства вбачаємо за доцільне реалізувати такі заходи:

1. Забезпечувати контроль за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості. Значне перевищення обсягу зобов'язань над вимогами може створити загрозу стабільності й вимагатиме залучення додаткових фінансових ресурсів;

2. «Диверсифікувати клієнтську базу, зменшуючи залежність від одного замовника, що знижує ризик фінансових втрат у разі його неплатоспроможності» [7];

3. Контролювати розрахунки за простроченими зобов'язаннями, не допускаючи накопичення боргів;

4. Вчасно виявляти небажані форми заборгованості, зокрема борги перед постачальниками, бюджетом або за відвантажені, але не оплачені товари;

5. Інвестувати в інновації та розвиток виробництва, що дозволить розширити присутність підприємства на нових ринках;

6. Оптимізувати терміни обігу дебіторської заборгованості, забезпечивши її швидке повернення і більш ефективне використання оборотних коштів;

7. «Зміцнювати позиції на ринку шляхом активізації збуту продукції та розширення ринкової частки, що дозволить протистояти конкуренції та залучати інвестиції» [6];

8. Розвивати виробництво шляхом впровадження новітніх технологій, модернізації обладнання та оновлення матеріально-технічної бази (рис.3.2).

Рис. 3.2. Напрями удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства, які можуть бути імплементовані ПП НВО "Енергоощадні технології"

Вважаємо, що реалізація перелічених заходів в комплексі може суттєво сприяти підвищенню фінансової стабільності та зміцненню економічного

потенціалу ПП НВО "Енергоощадні технології" , а також збільшенню чистого прибутку та оптимізації податкового навантаження.

Окрім удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства для вдосконалення системи управління фінансово-економічною діяльністю ПП НВО "Енергоощадні технології" можуть застосовуватись і інші заходи. Серед таких заходів, на наш погляд, можна виокремити наступні:

- По-перше, впровадження сучасних інформаційних систем управління «Використання автоматизованих систем (ERP, CRM, фінансового обліку) для оперативного аналізу фінансових показників, контролю витрат, планування бюджету та прогнозування грошових потоків» [4]. Інтеграція аналітичних платформ для моніторингу ключових індикаторів ефективності в режимі реального часу.
- по-друге, удосконалення стратегічного фінансового планування. Розробка чіткої фінансово-економічної стратегії з урахуванням внутрішніх ресурсів і зовнішніх ризиків. Проведення сценарного аналізу та розрахунку альтернативних фінансових стратегій для різних ринкових умов.
- по-третє, поліпшення системи бюджетування. Запровадження багаторівневої системи бюджетування (по підрозділах, проєктах, напрямках діяльності). Проведення регулярного аналізу виконання бюджетів з виявленням відхилень і причин їх виникнення.
- по-четверте, управління фінансовими ризиками. Так, впровадження системи оцінювання, моніторингу та мінімізації фінансових ризиків (кредитних, валютних, інвестиційних тощо). Створення резервів для покриття непередбачуваних фінансових втрат.
- по-п'яте, оптимізація структури капіталу. Зокрема, раціональне співвідношення власного і залученого капіталу. Розробка політики управління позиковими коштами з урахуванням вартості фінансування та строків повернення.
- по-шосте, підвищення кваліфікації управлінського персоналу. Так, регулярне навчання фінансових менеджерів і керівників підрозділів сучасним

методам управління фінансами. Впровадження систем мотивації персоналу, орієнтованих на досягнення фінансових результатів також може сприяти досягненню цілей діяльності підприємства.

- по-сьоме, поглиблення фінансового аналізу. Доцільним у цьому плані є використання розширених методів аналізу (SWOT, PEST, ABC, XYZ, CVP-аналіз, аналіз беззбитковості). Оцінювання не лише минулих результатів, а й прогнозування майбутніх фінансових тенденцій.

- по-восьме, активізація інвестиційної діяльності. Так, залучення інвестицій для модернізації та розвитку бізнесу. Оцінювання доцільності інвестиційних проєктів за допомогою фінансових індикаторів (NPV, IRR, DPP).

Перечислені вище дозволять не лише підвищити ефективність управління фінансово-економічною діяльністю досліджуваного підприємства, а й сприятимуть підвищенню його конкурентоспроможності та стійкості в умовах змінного ринкового середовища.

Також серед напрямів удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю підприємства можна розглядати і є розширення вхідних та

скорочення вихідних грошових потоків (рис. 3.3).

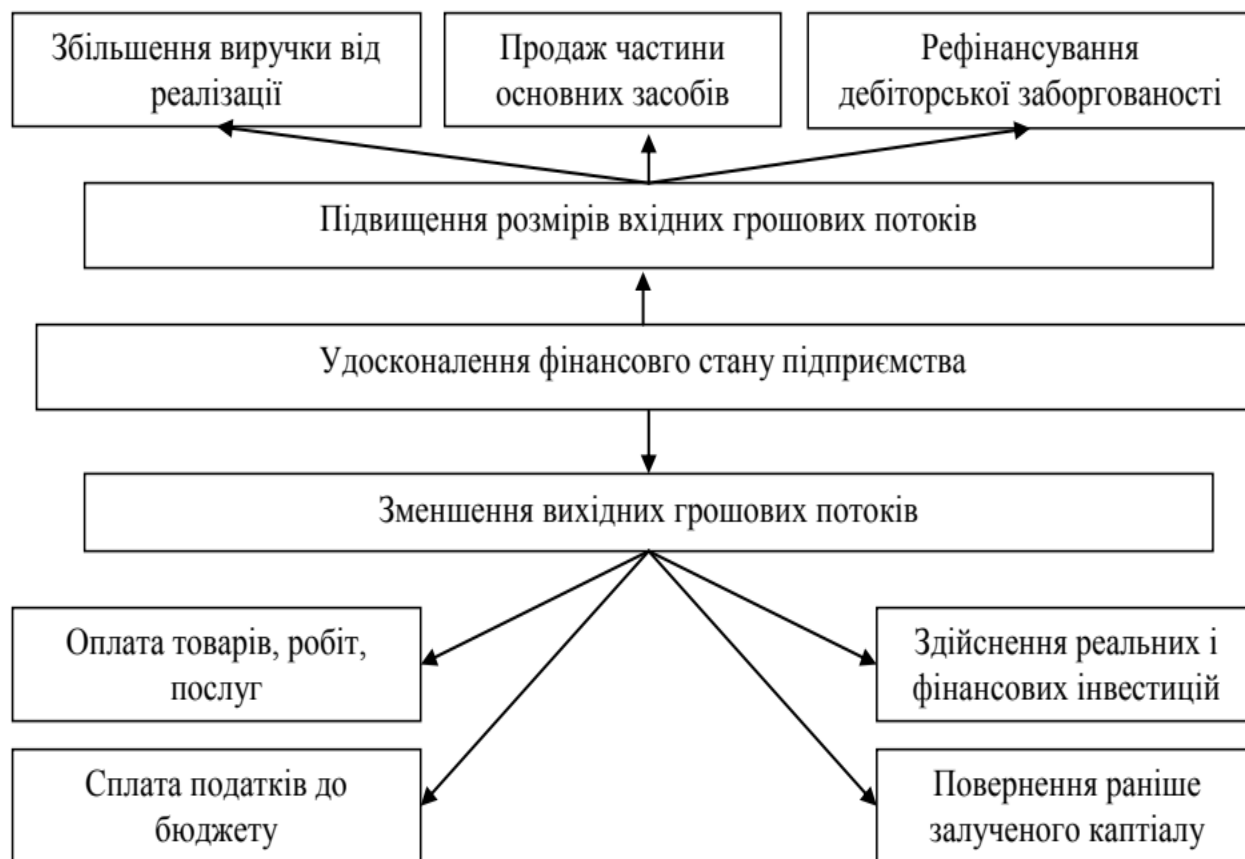

Рис. 3.3. Заходи з покращення фінансово-економічної діяльності за рахунок розширення грошових потоків

Примітка. Адаптовано за [21].

Результатом пропонованих заходів для досліджуваного підприємства мають стати:

- підвищення конкурентоспроможності підприємства на відповідних сегментах ринку;
- виокремлення та розвиток стратегічних напрямків для інвестування;
- забезпечення збалансування роботи структурних підрозділів підприємства;
- забезпечення ефективного використання додатково залучених фінансових ресурсів на основі критерію врахування оптимальної структури та вартості капіталу та здатності підприємства своєчасно повертати позичкові кошти.

Для підтримки досягнутих результативності фінансово-економічної діяльності функціонування підприємства доцільно в перспективі усунення неплатоспроможності як першочергове завдання. Незалежно від глибини фінансової кризи, основним пріоритетом має стати відновлення здатності підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, що дозволить уникнути загрози банкрутства. Для досягнення цієї мети доцільно вжити наступних заходів:

- раціоналізувати організаційну структуру та скоротити постійні витрати;
- скористатися можливістю відтермінування платежів і провести реструктуризацію кредитної заборгованості;
- активізувати процес повернення дебіторської заборгованості шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту, а у випадках виникнення сумнівної заборгованості.

ВИСНОВКИ

Сутність фінансово-економічної діяльності підприємства розглядатимемо як цілеспрямоване управління фінансовими ресурсами та економічними процесами з метою стабільної роботи, забезпечення прибутковості, розвитку та підвищення рівня його конкурентоспроможності. Вона є сукупністю господарських процесів, що здійснюються на підприємстві, та результати їх діяльності. Метою такої діяльності є отримати прибуток підприємства, його розвиток та конкурентоспроможність.

Управління фінансово-економічна діяльність підприємства включає комплекс дій щодо формування та використання фінансових ресурсів, планування та аналізу фінансових показників, управління витратами та доходами, інвестиційну діяльність, забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки, взаємодія з фінансовим середовищем.

Функції управління фінансово-економічною діяльністю підприємства — це основні напрямки управлінської роботи, які забезпечують ефективне використання ресурсів, досягнення фінансових цілей і стабільний розвиток підприємства. Відповідно до функціонального підходу серед функцій можна виокремити планування, організація, аналіз, контроль та мотивація.

Об'єктом для проведення аналізу є Приватне підприємство "Науково-виробниче об'єднання "Енергоощадні технології". діяльність досліджуваного підприємства є доволі різноплановою. Тенденції щодо ліквідності підприємства є в цілому позитивними, хоча є коливання, пов'язані з ринковою кон'юктурою чи внутрішніми управлінськими рішеннями детермінованими війною. Прибутковість підприємства не має стабільної динаміки, що свідчить про проблеми з витратами або нестабільність зовнішнього середовища. Відзначено позитивну динаміку, проявом якої є те, що підприємство має більше вільних ресурсів для покриття короткострокових потреб. Розрахунок коефіцієнтів поточної ліквідності досліджуваного підприємства дозволяє зробити висновки про здатність підприємства покривати поточні зобов'язання, оскільки розрахункове значення коефіцієнтів перевищує 1. Результати

проведеного аналізу свідчать про те, що ПП НВО "Енергоощадні технології" має стійку інвестиційну базу — необоротні активи добре забезпечені власними коштами свідченням чого слугують розрахункові значення коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом.

Одним із напрямів удосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства може бути підвищення фінансової стійкості. В рамках управління фінансовою стійкістю підприємства як складового елемента удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю потрібно виокремити напрями, які дозволять покращити ситуацію у цій сфері.

Вони мають охоплювати комплекс дій щодо удосконалення як короткострокових, так і довгострокових фінансових стратегій. Це, у свою чергу, впливає на формування ефективної фінансової політики, орієнтованої на забезпечення стабільності, підвищення конкурентоспроможності та привабливості бізнесу для інвесторів і партнерів.

Іншими напрямками удосконалення управління фінансово-економічною діяльністю розглядається. Окрім удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства для вдосконалення системи управління фінансово-економічною діяльністю ПП НВО "Енергоощадні технології" можуть застосовуватись і наступні: впровадження сучасних інформаційних систем управління, удосконалення стратегічного фінансового планування, поліпшення системи бюджетування, управління фінансовими ризиками, оптимізація структури капіталу, підвищення кваліфікації управлінського персоналу, поглиблення фінансового аналізу, активізація інвестиційної діяльності.

[[